

# CIUTAT ARXIPÈLAG

► Etimologia [arxipèlag]: grec. 'arxh': primari, 'pèlagos': mar, mar principal. ◄

## CADA ILLA UNA PART DE LA CIUTAT

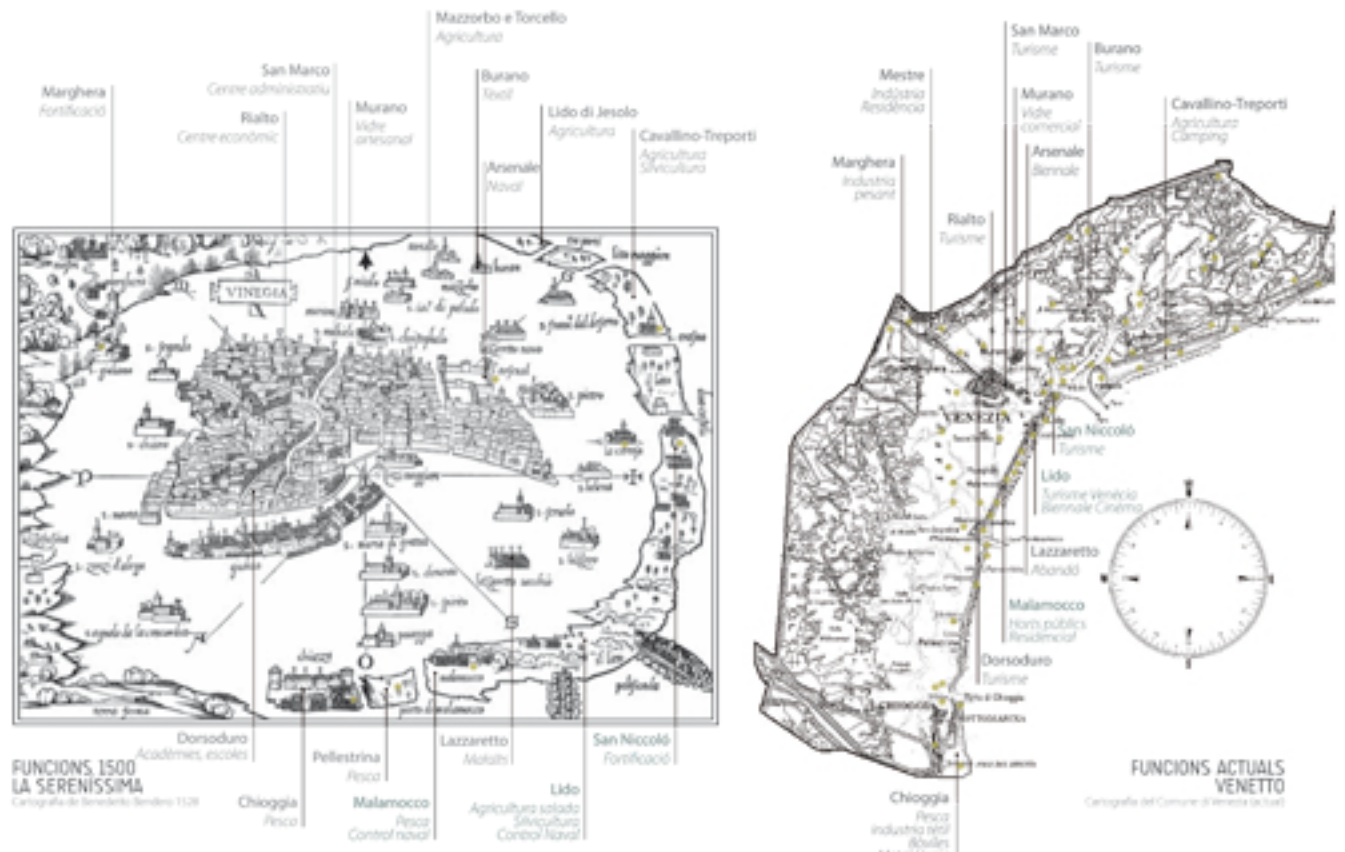
La ciutat de Venècia és la resultant de l'interacció entre les illes que formen part de la llacuna veneta. A cada illa, segons la posició i recursos se li ha anat assignant una funció en relació a la resta. Aquest conjunt que funcionava per interacció ara funciona per subordinació a l'illa principal, Venècia.

Venècia es forma a través de la construcció de petites illes sobre els aiguamolls al voltant dels meandres del riu Brenta (actual Gran Canal). Cada família noble construïa la seva illa, en, com a centre hi ha una església. La mobilitat es fa estrictament per l'aigua, per la llacuna.

La ciutat de Venècia no té murs, no ha anat creixent segons l'exemplaritat dels murs de protecció de la ciutat sinó per la integració de les illes circumdants d'on la diferència de funcions desenvolupades (begons foc, posició, recursos, etc.) com a part del sistema de recursos de la ciutat.

Aquest fenomen és degut a l'estret lligam entre el sistema lacunar dotat d'unes característiques molt diverses, específiques i locals tot i les seves grans dimensions.

Tot i la connexió entre totes les illes tenint com a centre l'illa de Venècia, tradicionalment no hi havia una subordinació d'aquestes car totes tenien la seva identitat segons funció i localització faunària i la seva independència gràcies a la notable autogestió. Actualment, el turisme de masses i les grans indústries han sigut dos factors decisius en la pèrdua d'aquesta identitat tan local. La subordinació i consegüentment, l'adopció de noves funcions secundàries (sector terciari) han anul·lat les funcions tradicionals d'autogestió, creant una dependència i degradació d'identitat.



## FAÇANA LLACUNA, FAÇANA MAR

El sistema lacunar és tan divers i característic que totes les illes, per tradició i recursos, estaven estretament lligades a aquest. Les illes litorals eren aprofitades per la part de la llacuna (pesca) i la part marítima era només utilitzada com a front de defensa contra el mar i possibles atacs navals. Valors que canvien amb l'entrada de l'oci balnear.

Actualment, les illes litorals, al subordinar-se a l'illa principal (venècia) i l'aposta pel turisme i activitats terciàries, han fet que la lògica centenària de viure vers la llacuna i interaccionar amb aquesta aprofitant degudament els seus recursos es canviï vers el perfil de la costa, del mar. Tot comença amb la instal·lació del gran hotel Des Bains seguit de l'Hotel Excelsior a finals del segle XIX. Les segones residències (villas) dels grans nobles, el turisme interessat per les zones balnearies i finalment el turisme de masses en busca d'un lloc més econòmic (que a la mateixa illa de Venècia) on dormir hi sense cap mena d'intensitat pel foc en el mar.

### SISTEMA VERS LA LLACUNA (TRADICIÓ)



### SISTEMA VERS EL MAR (ACTUAL)



## RURAL VS. URBÀ

La transició del món rural a l'urbà ha estat clarament marcat per la subordinació a l'illa de Venècia, doncs, el grau de transformació és directament proporcional a la proximitat de l'àmbit amb l'illa de Venècia.

El Lido era una illa en la seva principal funció era la pesca (lacunar) però tenien horts de subsistència, això comportava una bona autogestió dels recursos i del territori. Durant el curs de l'últim segle, els habitants d'aquesta illa, veient el profit de l'economia terciària, i amb ajuda d'agents externs (immobiliàries, empreses de restauració, etc.) invertien en la construcció de nous complexes dins el mar: de la restauració.

Totes les intervencions es realitzaven a la part nord, el poble de Lido car és el més proper a Venècia, i amb el desenvolupament turístic més elevat. Els espais entre "villas" queden edificats i durant els anys 70 comença l'expansió d'aquest fins a la meitat de l'illa.

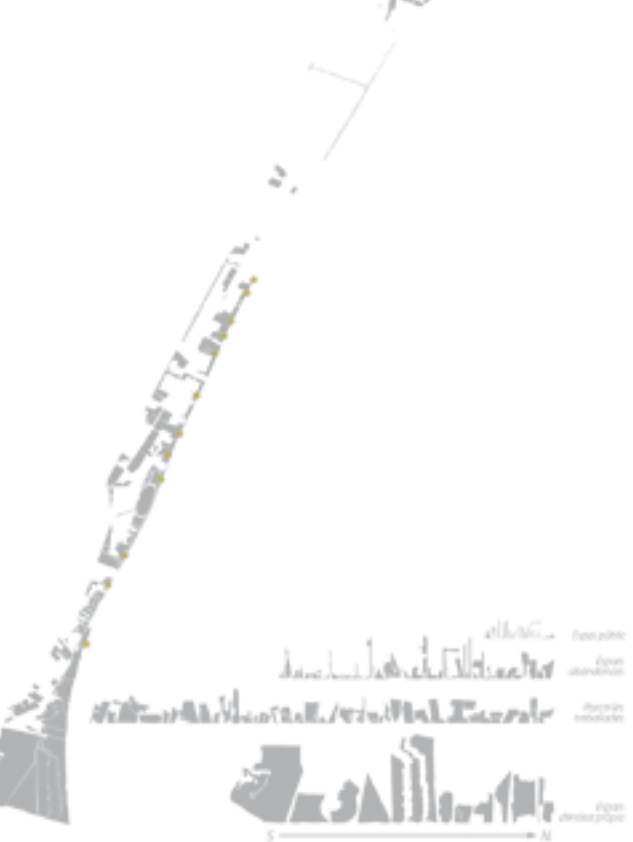
El que era una colonització de cases unifamiliars, acaba sent una urbanització d'apartaments de planta de cinc i sis pisos d'alçada. El teixit urbà segueix una malla reticular (seguint la posició de les "villas") que queda deformada pels antics canals.

Tot i això, Malamocco i Alberoni aconsegueixen que la densificació sigui només a través de l'edificació de cases unifamiliars ja que els interessos econòmics són molt menors que al Lido. Aquests dos reduïdes, els quals perden tota identitat: població envellida, sense continuïtat de tradicions, manca de serveis de proximitat, etc. són pobles dormitori on els pagaments més desenvolupats són els rurals i per la gent gran.

La comuna de Venècia ha ofert un pla d'orts públics aprofitant la franja intersticial de territori entre el "musazzi" i el teixit urbà. Aquests espais són molt poc apreciats per la gent autòctona perquè per tradició ha sigut el buit que sense recursos, ni mar ni llacuna, convertint-se, moltes vegades, en abocadors incontrolats.

Aquesta proposta de la comuna ha fet que els terrenys es valoritzin (socialment) i la gent tingui més interès en la globalitat de l'illa. És el primer pas pel canvi de lectura de la franja del litoral no només un passeig de "A-B" per fer exercici o passejar el gos, sinó una via que, com un collat, conté totes les peces d'una illa que, tot hi haver sofert molts canvis, aquests finalment no han servit per homogeneïtzar-la sinó per donar-li el valor afegit d'una estratificació d'activitats i materials molt diverses.

### PARCEL·LES RURALS



### PARCEL·LES URBANES



## DICOTOMIES

L'illa pateix una bipolaritat tan per l'història com per l'actualitat, el nord i el sud tenen dos sistemes molt diferents d'actuar i conviure amb el territori. Només les traces històriques i geomorfològiques conviden a la unitat de l'illa.

La part nord (el "poble-ciutat" del Lido) podem considerar-lo el teixit urbà de l'illa car la mobilitat principal és rodada, la vegetació és completament controlada (placets enjardinats, línia d'arbres al carrer), es on s'hi troben tots els serveis (terciaris: escoles, supermercats, restaurants, hotels, etc.) i a la perifèria hi trobem alguna part industrial. Les vies principals són aquelles que travessen l'illa transversalment car comuniquen la llacuna amb les platges (una de les activitats més productives).

Per altra banda, la part sud (Malamocco i Alberoni) constitueixen un teixit rural on el viànter té la màxima importància. Els pobles es constitueixen al llarg de l'eix principal longitudinal que porta al poble del Lido d'on hi van continuant car els serveis terciaris es focalitzen en aquesta part. L'activitat és agrícola i de pesca. Per la franja del mar, aquesta està barrada per un gran mur "musazzi" que impedeix que les inclemències del mar Adriàtic siguin devastadores.

